DE

KLEINE EMMA,

OF

HET VOORBEELDIGE

MEISJE.

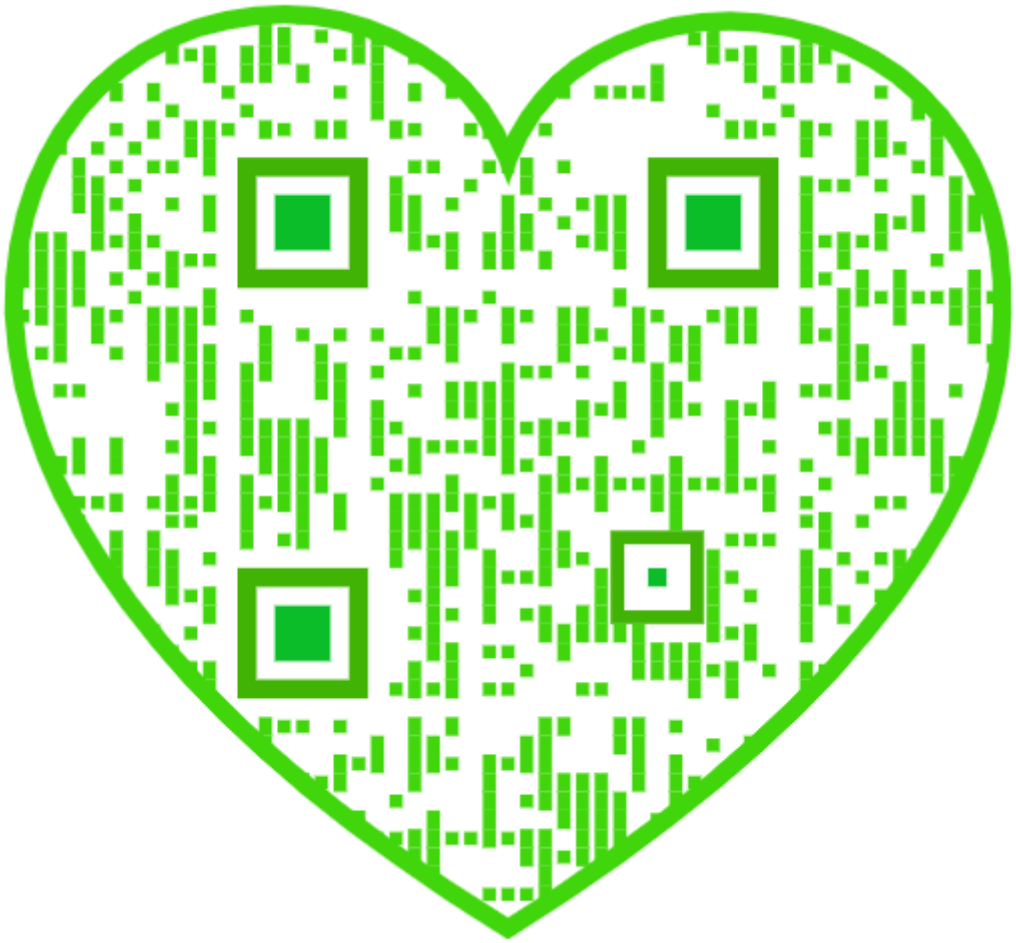

OK
Emm

Stookkamp-
Kerklaan

Catalogue.

De Kleine Emma,

]1522

OF

HET VOORBEELDIGE MEISJE

Een Leerzaam Tafereel
voor de beschaafde Nederlandsche Jeugd.

Versierd met Fraaie kopere Plaatjes.

BIBLIOTHEEK HAARLEM

Te AMSTERDAM bij
J. MEEUWISSEN.

Pag. 3.

DE KLEINE EMMA,

OF

HET VOORBEELDIGE MEISJE.

I.

EMMA was het eenigste kind van Mevrouw BRONKHORST. Haar vader had zij nooit gekend. Weinige dagen na hare geboorte, was hij in eenen hagchelijken, maar tevens roemrijken slag, die de vrijheid van zijn vaderland bealiste en eenen geduchten overweldiger deed bezwijken, op het bed van eer gesneuveld. — Zijn dood had, wel is waar, het gevoelig hart van EMMA's moeder, met

diepen rouw vervuld, maar de tijd had deze grievende wond, zoo veel mogelijk, geleenigd en de verstandige en brave moeder, besteedde nu haar geheele zorg en opletenheid, aan de opvoeding van hare geliefkoosde EMMA, in wier heldere bruine blikjes, zij de oogen van haren echtgenoot herkende, en om wier lieve mond de trekken, en de lach van den vader speelden; aan haren EMMA, het eenigste pand en dierbaar aandenken, aan eene gelukkige, doch kortstondige echtvereeniging, die met het behoud van het dierbaar vaderland, was verbroken. EMMA beloonde reeds vroeg, van hare zijde, met alle de kindsche aanvalligheid van een beminnelijk meisje, de liefde en teederheid van hare zorgvuldige moeder. Naauwelijks kon zij stamelen, of zij bragt met kinds gekozel en halve klanken, alle dank toe die immer eene moeder konde verwachten. Zoo deed zij reeds vroeg in het moederlijke hart de beste vooruitzigten rijpen, dat eenmaal haar kind de vreugde van haar leven zoude uitmaken.

Voorspoedig en gezond en winnende in krachten en aanvalligheid, wies de kleine EMMA op, en toen zij zes ja-

jaren bereikt had, was zij het meest geliefkoosde en bevalligste meisje van de geheele omstreek. Bloeijende als eene roos, vlug als eene jonge hinde en vriendelijk en bescheiden, zoowel tegen meisjes van haren staat, als tegen hare minderen, was de beminnelijke dochter van Mevrouw BRONKHORST; uren ver, was zij in de rondte bekend, onder den naam van DE KLEINE EMMA.

Mevrouw BRONKHORST, bewoonde eene kleine, maar zeer aangenaam gelegen landhoeve in de provincie *Gelderland*, in de nabijheid van het schoone stadje *A.* Eene vriendin, die zij van hare jeugd af teeder bemind had, en met welke zij, gedurende eene reeks van onderscheidene jaren, eene vaste vriendschap had onderhouden, maakte de verkeering uit, op het stille *Hoflust*, waar buitendien weinig gezelschap uit *A.* gezien werd. — Een oude tuinman, die de ondervinding van zijn zestigjarig leven, zich had ten nutte gemaakt, was meer dan eens de vriend, die aan de zijde van de jonge wedauwe en hare vriendin de plaats rondwandelde. De twee overige bedienden, waren bescheiden en hupsche menschen,

die geworderd in jaren, de pligten van hunnen dienststaren staat, met liefde vervulden.

Emma was in deze kring, de lust van al wie haar zag, of hoorde. Met het aanbreken van den morgen, als het liefelijk gezang van duizend vogels, zich in het wiegend loof der schaduwrijke twijgen liet hooren; ontwaakte emma blijde en lustig, en scheen iederen dag hare moeder nieuwe vreugde, nieuwe genoegens te willen verschaffen. Zij kende de knorrige luimen niet, die verdrietige trekken, die zoo vaak met een hatelijke ongehoorzaamheid de kinderen onbehagelijk maken, in het oog van alle menschen. En zag zij, bij toeval, in een van hare buurgenootjes, die ondeugd, het was alsof haar hart inwendig zeide: „ *Neen, zoo maakt zich geen kind beminnelijk.*"

Zoodra het bevallige meisje in staat was, met onderscheid te spreken, zoodra haar kinderlijk verstand, door hare zorgvuldige moeder, voorzigtig geleid, in staat was te denken; had Mevrouw bronkhorst haar van Eeverlede bekend gemaakt, met het denkbeeld van een weldadig Opperwezen, die met vaderlijke zorg en goedheid

heid het heelal bestiert, die de saizoenen regelt, die de bloemen doet groeijen, bloeijen en verwelken, de knoppen en bladeren ontluiken en afvallen; een Opperwezen, die alles in regelmatige orde houdt, een Vader is der weduwen en weezen, die het goede en de deugden loont, maar — het booze en kwade straft.

Meer dan eens, wanneer hare moeder haar dit alles verhaalde, stonden het lieve kind de traantjes in hare oogen en zoo veel goedheid, zoo veel vaderlijke genegenheid in het oneindig Opperwezen te miskennen, of door ondeugden te vertoornen, scheen haar even onmogelijk, als hare lieve moeder, niet regt vurig te beminnen. — En als zij hoorde, hoe eenmaal die Goddelijke Kindervriend gezegd had: „ *Laat de kleine kinderen tot mij komen, want hun behoort het hemelrijk!*" — O, dan steeg hare verrukking ten top, en het strekte haar tot een waar genoegen, mede reeds iets van dat alles te weten.

Mevrouw bronkhorst had dus het streelend genoegen, in hare lieveling, reeds vroeg het zaad te zien kiemen, van deugd en godsdienst. — Zoodra emma des

mor-

morgens gekleed was, knielde zij neder, en bad met gevouwen handjes, teeder voor hare moeder, en dankte de weldadige Vader in den hemel, voor de genotene weldaden en beval zich in zijne hoede.

Dank, weldadig Opperwezen!
(Sprak dan knielend 't lieve kind.)
Dank uw goedheid nooit volprezen!
Die ook 't kleine weesje mint.

U, oneindige Albehoeder!
Die hier alles gadeslaat,
U, beveel ik mijne moeder,
U, der weezen toeverlaat!

Rek, ei rek haar levensdagen,
Strooi haar bloemen op haar pad,
Schenk haar zoo veel welbehagen,
Als nog nooit een moeder had.

Pag. 9.

Laat mij, braaf en deugdzaam wezen,
En in uw geleide God!
Dan heb 'k niets op aard' te vreezen!
Gij toch, gij bestuurt het lot.

Zoo bad zij iederen morgen met diepe aandacht, en smeekte zoo vurig, zoo welmeenend, dat het niet konde missen, of haar kinderlijk gebed, werd verhoord.

Mevrouw BROSKHORST, welke niets verzuimde om zulk een beminnelijk kind, alle vermaak te verschaffen, welke ooit eene teedere moeder, aan eene beminde dochter, konde geven, had haar een fraaije kanarievogel ten geschenke gegeven.

EMMA kende geen grooter genoegen, zij wende het lieve beestje, in hare oogenblikken van uitspanning, zoodanig, dat het uit hare vingers at en dronk en uit het kooitje gelaten, het lieve meisje getrouw navloog, of, als het rondgevloogen had, zich op hare schouders nederzette en zijn liedje uit een vollen gorgel floot. — EMMA had het lieve beestje reeds zoo gewend, dat zij zelfs zich in de open lucht begaf en de plaats rond-

wandelde met hare geliefkoosde vogel op haren schouder, die dan voornit op zijn teedere vleugjes voor haar heen vloog, een oogenblik op de roozelaars vertoefde en dan weer, ijlings, naar zijn jonge meesteresse kwam, als wilde hij haar op nieuw, op de rollende toonen van zijne stem vergasten.

Nu gebeurde het eens, dat zij met hare moeder en Mejufvrouw N. de huisvriendin van hare moeder; wier liefde en genegenheid zij ook ten volle bezat, tegen het koele van den zomeravond, eene wandeling deden, door de plaats. Emma werd, als naar gewoonte, van hare kanarievogel gevolgd en deze, terwijl men in gesprek de schoonheid der natuur bewonderde, vloog ongemerkt op een meibloem. Mevrouw BRONKHORST en hare dochter en vriendin, plaatste zich in een nabijstaand prieel. Niet lang echter, hadden zij hier gezeten, of zij werden onverwachts gestoord, door een angstig gepiep van haren kanarievogel en eenige schreden verder, zagen zij eene duif, welke gelukkig in de til, de klauwen van eenen roofzuchtigen sparwer ontkwam. De nabijheid van den roofvogel, welke genoegzaam over de mei-

meiboom heenvloog, deed de kanarie zulke angstige tooncn slaan, alsof het daardoor het levensgevaar wilde aanduiden waarin het zich bevond. Emma snelde er heen, en naauwelijks had zij het van angst en schrik bevende en in zijn veeren gedoken beestje, gevat, of het lieve diertje, als had het bezef van de aan hem bewezene weldaad, sprong uit hare hand, op haren schouder en floot met helderen stem een dankbaar lied.

Mevrouw BRONKHORST.

Gevoelt gij, lieve Emma! hoe aangenaam het is, bewijzen van dankbaarheid te ontvangen, als men iemand heeft welgedaan? — Ongelukkig de mensch, die dit niet opmerkt, zelfs in het redenlooze gevoelte en in de dieren. Er is voorwaar geen schooner deugd, dan de dankbaarheid, en gewis geen grooter kwaad, dan wanneer men, ondankbaar, genotene weldaden niet telt, of verwaarloosd, of vergeet. Gij zult u voorzeker dien dankbaren *leeuw* nog herinneren en de slaaf ANDROCLUS, welke het pijnlijdend beest, midden in een groot bosch, een doorn uit de voet trok, waarvoor de leeuw, hem levenslang uit dankbaarheid volgde en alle kleine dien-

sten

sten beweest, en de slaaf een goed middel van bestaan deed vinden?

EMMA.

O ja, ik herinnere mij dit en daarbij nog, dat schoone verhaal der dankbaarheid van dien goeden koning DAVID, en zijnen vriend JONATHAN, o waarde moeder, ik zal het nimmer vergeten. En, even als mijn lieve kanarievogel mij zoo duidelijk en zoo vaak, bewijzen van dankbaarheid geeft; zal ik u geheel mijn leven, en onze beste vriendin, alle bewijzen van liefde en erkentelijkheid pogen te geven, voor het goede dat ik dagelijks geniet.

Mevrouw BRONKHORST.

Maar gij moet andere menschen niet uitsluiten. ANDRIES de tuinman, en de overige dienstboden en alle menschen, zonder onderscheid, hebben aanspraak op uwen dank, wanneer zij u weldaden hebben.

Dit begreep de kleine EMMA ook en dankbaar voor deze kleine uitweiding omtrent de dankbaarheid, te meer, daar Mevrouw BRONKHORST haar opléttend maakte, dat deze deugd vooral schoon staat voor de jeugd,

WAN-

wandelde men te zamen door de hooge linden lanen naar huis. Doch naauwelijks aan een hoek gekomen, van waar men langs de groote rijweg, zag naar het stadje *A.*, hoorde men duidelijk het geschrei van een kind, dat aan den oever in het gras scheen te leggen van de beek, die voorbij de plaats stroomde. Dadelijk begaf Mevrouw BRONKHORST met hare vriendin en EMMA zich herwaarts en men vond een kind, dat een half jaar oud scheen, in eenige luren gewonden. — Verwonderd en niet minder verschrikt, namen de beide vrouwen het schreijende kind op, zagen rond, doch konden zoo ver het oog strekte niemand ontdekken, eindelijk de vondeling nader beziende, vonden zij een klein stukje papier, tusschen de borst van het wicht, waarop met een bevende hand geschreven stond: „ *Gij die dit „ wichtje vindt, verstrek het tot vader en moeder, God „ zal er u voor zegenen.*" — Terstond besloot men, om het kind mede te nemen, en er voor te zorgen. Men zond, te huis gekomen, om eene goede boerin, ANNA geheeten, welke niet verre van de plaats woonde, die een zuigend kind had. Bij deze werd het wicht besteed, Mevrouw

BRONK-

BRONKHORST zorgde voor zindelijke kleeding en ANNA zoude het verzorgen alsof het haar eigen kind was. Haar man PIETER, was een arme landbouwer, die voor een gering loon een geheele week zwaar moest werken en echter, was hun kleine stulp een ware tempel van tevredenheid. PIETER ontving zijn ANNA, die hem zoo onverwachts nog een kind te huis bragt, met een lagchend wezen, het was wel eens meer gebeurd dat zijne vrouw, bij Mevrouw BRONKHORST geroepen was, en zelden kwam zij er zonder een klein geschenk vandaan, maar nu, een kind! dat was geheel onverwachts. ANNA verhaalde in weinige woorden hoedanig Mevrouw BRONKHORST dit kind gevonden had, en hoe zij op het denkbeeld was gekomen om dat kind bij hun te besteden. Nu dit was alles wel, alleen kon PIETER maar niet begrijpen, hoe een ouder zoo ontaard kon zijn van zijn kind dus te verlaten „Zie," zeide hij, „de hemel heeft mij met geen vermogen gezegend, maar ik zoude liever met mijne kinderen van honger sterven, dan dezelve verlaten."

Op het stille *Hoflust* was er nu ook op eens meer drukte gekomen. Mevrouw BRONKHORST en hare vriendin,

Blz. 17.

hoord en ontkonden, wanneer deze haar onderhield over de verschillende standen op deze wereld, en hoe echter koning en slaaf, prins en bedelaar, gelijk staan voor God.

Nu was de tijd daar, dat men gewoonlijk het ontbijt nam, na de eerste vriendelijke morgenkus en groete, die EMMA hare moeder en vriendinne bragt, was ons verwijld de vraag op de lippen; wanneer zullen wij de kleine vondeling gaan bezoeken. Deze toch, had nog geenen anderen naam, en men besloot dus, om haar ADA te noemen, en alsdan bij de goede ANNA, verder alles te regelen, — ten minste, wenschte EMMA, dat toch de kleine ADA, eens ter week, op *Hoflust* zoude mogen komen, om reeds vroeg aan elkander te wennen, daar het toch besloten was, dat Mevrouw BRONKHORST, de kleine ADA zoude opvoeden, even of het hare dochter was, en zoodanig was alles voorzien, dat zij het eenmaal konde verantwoorden, eene vondeling na zich te hebben genomen. Men begaf zich, na het ontbijt gebruikt te hebben, op weg naar ANNA's woning, en deze zagen zij, in de verte reeds, voor de deur van hare woning zitten, met

haar nieuwe zuigeling aan de borst. Nu zag de kleine er geheel anders uit, de zindelijke ANNA had het wichtje behoorlijk gewasschen en gezuiverd, en men zag toen, met geen gering genoegen, dat het een fraai kindje was. — EMMA liefkoosde het bijzonder. — ANNA werd onderrigt van Mevrouws BRONKHORSTS voornemen, en deze prees met hoerasche eenvoudigheid, maar opregte roudheid, de handelwijze van EMMA's moeder. — Toen zij eenigen tijd hier verteefd hadden, begaven zij zich naar de predikant van het dorp en de schout, om deze van de nieuwe inwoonster kennis te geven. Beide prezen de Christelijke handelwijze van Mevrouw BRONKHORST, en hoopten nog lang zulk eene brave en grootmoedige vrouw te mogen behouden, waarbij de predikant voegde, dat zij de behooning, in de deugd en liefde van EMMA, dubbeld zonde wedervinden. EMMA, begreep de goede geestelijke niet, want zij dacht, dat zij hare moeder toch niet vuriger konde lief hebben, dan zij tot nu toe gehad had. Echter had zij een diepe eerbied en vertrouwen voor den predikant, dus het moest wel waarheid zijn, wat deze achtingwaardige man, met zijne zil-

zilver grijze haren, gezegd had en daarom wilde zij het beproeven.

Den geheelen dag werd voorts in vreugde doorgebragt, en ADA zonde, zoo spoedig zulks mogelijk was op *Hoyhust* komen en bijzijden zij, dat men vurig hoopte, door eene zachtzinnige en deugdzame inborst, met EMMA zich konde verdragen, alsdan in alle mogelijke voorregten deelen, die men aan iemand konde bewijzen, welke niet door de banden des bloed aan ons verbonden is. Dit verheugde EMMA buitengemeen, maar, te midden van deze vreugde, gebeurde er een toeval, waardoor haar genoegen en blijdschap niet weinig verminderd werd. — Haar geliefkoosd vogeltje, haar goudgele kanarie, vond zij dien zelfden dag, dood, in zijne kooi. Niemand konde de oorzaak hiervan nagaan, het beestje was ruim genoeg van eten en drinken voorzien, want, dit was iederen dag EMMA's eerste zorg. — Die een vogel, of een ander beest, voor zijn vermaak houdt, moet het ook van zijne noodige behoeften voorzien; als zij in het wilde vliegen, of loopen, vinden zij in de ruime natuur, voorraad in overvloed, van honger en

dorst, maar afgezonderd of opgesloten in eene kooi, dan is het een pligt, dat men voor hun zorgt; het lieve beestje, kan dan immers zijn natuurstaat niet volgen, maar moet opgepast worden? — Zoo braaf dacht EMMA, en uit dien hoofde leed het beestje geen gebrek. — Het deed haar jenglig hartje leed, dat haar geliefkoosde vogel, dus, zoo onverwachts was gestorven en in tranen barste zij uit:

„ *Heden morgen, goudgeel beestje!*
„ *Sprongt gij dart'lend op en neer,*
„ *En nu, 'k voel mijn tranen vloeijen,*
„ *Geeft gij blijk van leven meer!*

—

„ *Gisteren waart gij nog zoo blijde,*
„ *Toen gij op mijn schouder zat,*
„ *Of de kruimels van mijn broodje,*
„ *Smaaklijk uit mijn vingers at.*

—

„ *Als*

„ *Als gij van mijn lippen lepte,*
„ *'t Druppeltje aan u toegedacht,*
„ *En uit vollen gorgel fluitte,*
„ *Als ik u wat suiker bragt.*

—

„ *Och gij zijt mij, goudgeel beestje!*
„ *Door uw sterven, dit 'k gewis,*
„ *Een blijk, hoe vaak ons schoonst genoegen,*
„ *Op deze aard' vergankelijk is!"*

Niet alleen de spijt van het verlies, maar nog meer het denkbeeld van een spoedige en geheel onverwachte dood, die ook den mensch, even goed konde overkomen, als hare vogel, dit trof EMMA zoo sterk, dat zij zich onveranderlijk voornam, om toch deugdzaam en braaf te leven, ten einde een haastige en onverwachte dood, altijd met een kalm en bedaard gemoed te kunnen verwachten. Dit toch hoorde zij van hare moeder, dat een vast gevolg was, van een deugdzaam leven en onveranderlijk verbonden, aan een goed zedelijk gedrag

en menschlievende handelwijze, omtrent zijne natuurgenooten. Dan kan men kalm en bedaard en gerust in de toekomst, alles, ja zelfs de dood, blijmoedig te gemoet zien.

EMMA, had nog wel geen bepaald denkbeeld van de dood, maar zij had toch zóóveel begrip, dat zij van meening was, dat dit leven, met de dood ophield en een ander, geheel nieuw bestaan een oorsprong nam, hetwelk eeuwig duurde, en dat bij het ophouden van dit leven, onmiddelijk eene belooning volgde, voor de deugdzame en eene straf voor de kwade.

De lieve aanvallige en beminnelijke dochter van Mevrouw BRONKHORST, begon nu ook een paar uren daags aan vrouwelijk handwerk te arbeiden, waarin de vriendin van hare lieve moeder haar onderrigte. Dit was voor EMMA, een nieuw streelend vooruitzicht. Het vorige jaar, had zij op de geboortedag van hare moeder, haar met een fraai rozenboompje verrast, dat ten dien einde, door de dienstwillige tuinman, met dubbele zorg was opgekweekt; maar nu, hoopte zij hare moeder een werkstuk van haar

eigen handen te vereeren, en zij werkte daarom zoo vlijtig, om van fraaije gekoleurde kraaltjes iets te vlechten, dat het schoen, als of zij voor hare behoefte arbeide, en dit moest nog alles in het geheim geschieden, opdat zij hare moeder dan te aangenamer zoude kunnen verrassen. Zij had in de landelijke dichter voor, de geliefkoosde zanger van hare moeder, zulk een schoon versje gelezen, en meer dan eens, wanneer zij in hare eenzaamheid wandelde, of in hare bezigheden was, riep zij het overluid in verrukking uit:

„ *De hemel zal de kind'ren eeren,*
„ *Wier hart en ongeveinsde zin,*
„ *De vaderlijke trouw waardeeren,*
„ *En moederlijke kindermin.*
„ *Der oud'ren zucht, het kind gebleken,*
„ *Moet lof, noch dankbaarheid ontbreken.*"

Zij kende wel het geluk van de derde regel niet, waarvan zij de inhoud zeer goed beseffe maar met zoo veel te meer geestdrift, gevoelde zij de waarheid van de vierde en het was haar altijd eene eerste pligt,

de eerste zucht, die in haar hartje opwelde, om hare moeder alle blijken van eer en dankbaarheid te geven.

Emma beijverde zich ook, om met alle aandacht dat gene te leeren, wat zoozeer het vrouwelijk geslacht eer aandoet. De noodige handwerken, als naaijen, borduren, breijen dit was de eerste taak, waaraan zij dagelijks en altijd met nieuwe lust en vlijt voldeed. „ Dit toch," was de les van hare moeder, „ is voor „ een meisje, welke eene goede opvoeding geniet, om „ eenmaal in een fatsoenelijke kring te leven, zoo noodzakelijk, als de oogen, om het licht te aanschouwen," was er aan deze taak voldaan, dan volgde de beoefening van andere kunsten en wetenschappen, als schrijven, muzijk, kunstmatig lezen, en andere fraaije zaken, waarvan de kennis den mensch altijd tot eer verstrekt. Zij toch had zoo vaak, van vader cats gehoord, die Mejufvrouw s., haar in de lange winter-avonden voorlas, dat:

Indien er iemand meent, dat eten, drinken, slapen,
En anders niets te doen dan ledig zitten gapen,

Het

Het regte leven is, dat tot genoegen leidt,
Die heeft niet regt geleard, wat leven is gezind.
Men zegge wat men wil, des menschen beste dagen,
Bestaan in bezig zijn, in zoeten last te dragen,
't Is zeker, ledig zijn en is geen ware rust,
Een mensch, die niet en doet, is zonder hartelust.

En hoewel zij door het lot in eenen gelukkigen staat geplaatst was, dat het tijdelijk vermogen van hare moeder, het niet noodzakelijk maakte om eene van alle handwerken of kunsten te leeren, ten einde daardoor in verderen levenstijd een bestaan te kunnen vinden; zoo wist zij echter zeer goed, dat een mensch, die niets doet, al heeft hij groot vermogen, een niets waardig mensch is. — Ook had zij het verhaal gehoord, van de ongelukkige susanna, die, omdat hare ouders een groot vermogen en veel schatten bezaten, het voor overtollig hield, dat zij iets leerde, en den geheelen dag doorbragt, met buijeren, wandelen en spelen, en de dienstboden plagen, en toen, ten laatste, hare ouders, door veelvuldige bankroeten, zich tot een vrij minderen stand

zagen gebragt, zich ook verpligt vond, om de dienstbaren staat te omhelzen, daar zij niets anders geboord had, om op eene fatzoenlijke wijze, eenig geld te verdienen, en, te zwak zijnde, om het werk van een dienstmaagd te verrigten, alstoen van verdriet en kwelling stierf.

En, was niet de arbeid een deugd? — Al drupte ook het breede voorhoofd niet, van het zweet des arbeiders, al kromde de lendenen niet, noch verëelde de handen, even als die, van den landomspitter, of wakkeren ambachtsman; arbeid is, en blijft, altijd een deugd, en de wijze Koning SALOMO, had, zonder onderschrift, gezegd: „ *De hand der vlijtigen maakt rijk.*" — „ *Alles* „ *wat uw hand vindt om te doen, doe dat, met al uwe* „ *macht.*"

3.

De zorgvuldige ANNA, zorgde intusschen, met alle liefde van eene goede minne, voor de kleine ADA, wier aan-

zinvalligheid met ieder dag toenam, en welke zoo gunstig opgroeide en zoo voortreffelijk in krachten toenam, dat men, bij het laatste bezoek onder het nederig rietendak, van den tevredenen landarbeider PIETER, besloot: dat ADA op den eersten Meidag aanstaande, dat was op de geboortedag van Mevr BROSKHORST, op *Hoflust* zoude komen, ten einde hare verdere opvoeding, onder het oog van hare pleegmoeder te genieten.

Het beve meisje was nu twee jaren bij vrouw ANNA geweest, en lag meer dan gewone blijken van vernuft en begrip aan den dag: Zoo vaak zij EMMA zag, was de kleine opgetoogen van vreugde, en altijd vloeide er traantjes langs hare ronde blozende wangen, wanneer zij haar verliet

Dit gaf aanleiding op eenen avond, toen men huiswaarts keerden, dat Mevrouw BROSKHORST, de kleine EMMA onderhieldt, over de vriendschap. — Want EMMA had in verrukking uitgeroepen: „ Ik geloof dat ADA, nu „ reeds voor mij de warmste vriendschap gevoelt, en „ wij zullen eenmaal de beste vriendinnen worden."

Mevrouw BROSKHORST, welke van hare vriendin S. da-

dagelijks, en sints jaren, de beste vriendschap genoot, maar niettegenstaande wist, hoe zelden men opregte vriendschap aantreft, nam deze gelegenheid waar, om het jeugdige hart van de kleine EMMA, intijds eenige inlichting te geven, omtrent eene deugd, die zoo algemeen genoemd, maar zoo weinig inderdaad gekend en behartigd wordt. De goede, brave en verstandige moeder, begon met hare dochter bekend te maken, met een uitmuntend versje, dat niet te lang, en niet te hoog, gestemd was, van het kinderlijk begrip, en, vooral waarheid bevatte.

„ *Vriendschap, rein in 't hart gedragen,*
„ *Tart het wankelbaar geval,*
„ *Dat, met zijn geduchtste slagen,*
„ *Nooit haar' glans verdoven zal,*
„ *Rede, deugd en zuiv're zeden,*
„ *Staken haar, met ed'len moed,*
„ *Boven wederwaardigheden,*
„ *Boven dood en tegenspoed!*"

EMMA luisterde aandachtig en MEVROUW BRONKHORST vervolgde. Gij veronderstelt, dat de genegenheid, welke de kleine ADA u nu reeds betoond, vriendschap is, en blijven zal en u in later dagen, de genoegens en hartopbeurende verkwikkingen der vriendschap zal doen smaken. Maar, lieve kind! hoezeer ik dit van harte wensch, heeft mij de ervaring geleerd, dat ik onderscheidene redenen heb, om hier aan te twijfelen. Meer dan eens worden er in de vroege dagen der onschuldvolle jeugd, banden van vriendschap gesloten, welke naderhand, door de jaren, als de zorgelooze vreugde der jeugd voorbij is, voor altoos weder geslaakt worden, en, hoe hartelijk de vriendschap in hare bloei ook scheen, mag dit echter de naam van vriendschap niet dragen. — Het is slechts eene overeenstemming van zucht, bij voorbeeld tot uitspanning, vermaken, of kennis en wetenschappen, welke naderhand, als die oefening verstreken is, en men verkrijgt een uitgebreiden kring van kennissen en betrekkingen, geheel vergeten, of ter naauwernood, bij toeval eens herdacht worden.

EMMA.

Zeg mij dan lieve moeder, welke vriendschap de beste is, en waaraan men de opregte en duurzame vriendschap kan kennen. Want ik gevoel dat ik niet geheel gelukkig zijn zal, zonder eene vriendin te bezitten, als gij in Mejufvrouw N. hebt aangetroffen.

Mevr. BROEKHORST.

Dit valt niet zoo ligt te bepalen, mijne dochter. Maar dit is zeker, dat vriendschap, gewis voor de vaste en geregtste mag gehouden worden; welke in rampen en tegenspoeden, ziekte en onaangenaamheden, welke vaak elkander in dit leven afwisselen; stand houdt, en bij voorkomende kwellingen en tegenspoeden zich niet verontschuldigd, of wel den vriend geheel verstoot, want alsdan is het tijdstip daar, dat men elkander geheel kan leeren kennen, zoo als gij onlangs gezien hebt, in de boer VAN RIET en zijn buurman ROODE. Algemeen dacht men, dat de eerste, ROODE zoude verlaten, even als zoo vele andere schijnvrienden, welken, toen hij in beter staat was, dikwerf op zijn hoeve kwamen en volop bij hem genooten,

maar toen een ongelukkige brand de ramp voltooide van een, het vorig jaar doorgestane, verziekte, die zijn grootste bezitting had vernield; hem toen den rug toekeerden en niet eens meer na hem omzagen, doch toen bleef VAN RIET hem bij, trooste hem zoo veel hij kon, hielp hem zijne woning weer opbouwen en gaf hem van het zijne, zoo veel hij kon, en dit mag men waarlijk als een blijk van vriendschap aanmerken, wanneer de eene mensch, den anderen belangloos helpt, en met raad, of daad zijn bijstand biedt.

En met alle reden moet men veronderstellen, dat de vriendschap de zuiverste is, welke wederzijds op godsdienst en deugd gegrond is, want dit moet gij, mijn waarde kind! altoos op den voorgrond plaatsen: zonder godsdienst en deugd, kan er geen gelak, geen geed bestaan! — Daarom heeft de eerbiedwaardige en godsdienstige Dichter FELTH gezegd:

„ *Gij zijt, o Godsdienst! in dit leven,*
„ *De zeekre gids naar 't hoogste goed,*
„ *De toevlugt, ons op aard gegeven,*
„ *Als storm en onweêr om ons woedt.*

„ *Hoe*

„ *Hoe menig traan ontvloeit hier de oogen;*
„ *Dien uw verborgen handen droogen!*
„ *Hoe vaak verheft gij 't hart in druk!*
„ *En, welke rampen op ons beiden,*
„ *Gij blijft ons steeds ter deugd geleiden,*
„ *En schenkt ons eens het waar geluk.*"

Wees ook voorzigtig in uwe keuze, beschouw niet te spoedig een beleefd en vriendelijk mensch, voor een warm en opregte vriend, of vriendin, maar, vindt gij eenmaal iemand, wiens hart tegelijk met het uwe voor deugd en godsdienst slaat en die, zoo veel mogelijk, eenstemmig met u denkt en gevoelt, dan hebt gij zeker een 'goed en aangenaam voornitzigt, dat tusschen u beiden een hartelijke vriendschap kan en zal plaats hebben, zoo als ik hoop, dat gij eenmaal in de kleine ADA zult aantreffen.

Nu was men zoo wandelend aan de plaats van Mevrouw BRONKHORST teruggekomen en EMMA, die met de grootste oplettenheid, toegeluisterd had, bewaarde alle deze woorden in haar hartje.

---

4. Hoe-

Plaat 33.

4.

Hoezeer de werkzaamheden in de huiselijke kring op *Hoflust*, gedurende den loop van den dag, geregeld en goed bepaald waren, zoodat arbeid en uitspanning, elk een juisten tijd hadden, en EMMA aan de werkzaamheden van den dag hare deel nam, dat is, dat zij haar uren had, van onderwijs, en uitspanning duurde haar den tijd geweldig lang, en zij telde iederen morgen, hoe veel dagen zij nog van de zomermaand af was. Eindelijk kromp de tijd zoo langzaam in. Het weder was bijzonder gunstig; alles stond in het eerste groen, en EMMA zag met nooit gesmaakte blijdschap het naar geboren worden, die de geboortedag verjaarden, van hare geliefde moeder, en tevens, hare kleine vriendin, op *Hoflust* zonde brengen.

Reeds vroeg in den morgen was alles in de weer. De dienstboden, die allen eene warme genegenheid koesterden voor hunne meesteresse, hadden voor het opgaan der zon, eenen eenvoudigen, en met frissche bloemen en takken, netjes versierden eereboog opgerigt, voor het

Akasia prieel, waarin Mevrouw BRONKHORST, des morgens, bij goed weêr, haar ontbijt nam; en verscheidene jonge boompjes en bloempotten, waren door den ouden tuinman, met smaak geplaatst, zoodat het geheel een aangenaam gezigt, en bewijs opleverde van de liefde der minderen jegens hunnen gebieder, welke altijd met de uiterste minzaamheid, het volk behandelde. De morgen was schoon, en beloofde eenen goeden dag. Het was feest! — EMMA had naauwelijks dezen nacht kunnen slapen. Zij was reeds vroeg opgestaan, en had haar gesciuk, dat zij den vorigen dag wel vijf en twintig maaien had bekeken, weder in orde gebragt. — Zoo wachtte zij het uur af, dat men gewoonlijk aan de ontbijttafel bij elkander kwam. Nu was zij ook reeds netjes, in het wit gekleed, en, met een kloppend hartje, dat vol van gevoel en blijdschap was, liep zij langzaam de breede wenteltrap af, en zag reeds in de verte hare moeder, met hare vriendin, Mejufvrouw S., naar het prieel wandelen, waar de dienstboden, met den tuinman aan het hoofd, hunne goede meesteresse opwachtten. — Het was waarlijk een aandoenlijk genoegen voor Mevrouw BRONKHORST,

HORST, om alle deze goede lieden, zoo door een gevoel gedrongen, bij elkander te zien. Kort en ongekunsteld, maar opregt, was de taal des hoveniers, die uit aller naam een zegenwensch uitsprak, en welke door Mevrouw BRONKHORST met genoegen gehoord en beantwoord werd. Er werd, als naar gewoonte; dien dag, zoo min mogelijk gewerkt. Allen waren in hunne zondagspakjes. Maar het schoonste was, dat in aller oogen en op aller gelaat, de reinste vreugde te lezen was. —

Naauwelijks was Mevrouw BRONKHORST gezeten, of EMMA naderde langs het bloemperk, en dit bragt de gemoederen, die vol verwachting waren, in eene nog gevoeliger stemming Zij toch, was het beminde, en het geliefkoosde voorwerp, dat door allen gaarne gezien werd.

EMMA naderde, maar het gevoel overmeesterde het lieve kind. Zij kon in het eerst niet spreken, zij wierp zich geroerd aan de borst van hare lieve moeder, overhaalde hare lippen met kusjes, en bevochtigde hare wangen, met tranen van kinderlijke liefde.

Dit tooneel was treffend, allen hadden volmondig

willen bekennen, dat zij nimmer zulk een kind, nimmer zulk eene gelukkige moeder gezien hadden! —

Toen de eerste gemoedsaandoeningen wederzijds een weinig bedaard waren, wenschte EMMA hare moeder in eenvoudige taal een genoegelijk en lang leven, en de kracht om dat gene, wat de goede God, over haar had besloten, met liefde te dragen. Nu haalde zij ook haar geschenk voor den dag en verraschte hare moeder op eene aangename wijze, met een frazi gewerkt *ridicule* waarop zij zeer kunstig met kraaltjes gewerkt had de woorden: „*kinderlijke hulde aan moederlijke liefde.*" Mevrouw BROEKHORST stond verbaasd en opgetogen over den arbeid van hare dochter en bedankte hare vriendin E. . welke zij wel begreep, dat in stille hare lieve EMMA, in dat kunstig handwerk onderwezen had. Mejufvrouw E. gaf niet minder ruime lof aan hare discipel, welke in zoo korten tijd, zoo ijverig geleerd had, dat zij zelf reden had om meer dan te vreden te wezen.

Terwijl zij nu bezig was het geschenk te bezien, meldde eene dienstbode de goede ANNA en PIETERBAAS aan.

aan. Die goede lieden, onderrigt dat het tevens de geboortedag van Mevrouw BROEKHORST, hunne weldoenster was, kwamen, ingevolge gemaakte bepaling, de kleine ADA in handen stellen van EMMA's moeder, en tevens Mevrouw BROEKHORST geluk wenschen, met de plegtigheid van dezen dag. Het denkbeeld, dat zij van ADA zouden moeten scheiden, ten minsten, niet meer dagelijks zouden kunnen zien, had hun tranen gekost, zoo waren zij aan die lieve kleine gehecht.

Naauwelijks hadden zij in eenvoudige boersche, maar oprigte taal, hunne weldoenster geluk en zegen gewenscht, of de zorgvuldige ANNA, lag hare kweekeling in de armen van Mevrouw BROEKHORST neder. Met langs hare wangen gudsende tranen, overhandigde zij het lieve kind dat voor twee jaren aan hare zorg en liefde werd toevertrouwd, en waarvan zij zoo vele blijken dagelijks van kinderlijke dank ontving, dat zij in hare bekrompenen stand, in staat zoude geweest zijn, om haar gezin nog met deze vondeling te vermeeren.

Mevrouw BROEKHORST gaf haar een aanzienelijk geschenk, voor de onafgebroken zorg die zij altijd voor

de lieve ADA gedragen had, en verzekerde haar, van hare voortdurende vriendschap en gunst. — Voorts bleven zij de geheele dag op de plaats en vierden mede de vreugde van het feest.

Bij het ondergaan der zon, toen deze, vriendelijk haar laatste stralen op de hoog getopte lindeboomen van *Hoflust* wierp, had er nog een aandoenelijk tooneel plaats. ANNA en PIETER keerden zonder ADA naar hunne stulp terug, en dit viel hun zwaar. PIETER had al zijn verstand noodig, om ANNA te troosten, want hij had zelf het kind zoo lief, als of het hem van God, door zijne vrouw geschonken was

Op *Hoflust*, was nu eene bewoonster meer gekomen; het huisgezin was vermeerderd. — Mevrouw BRONKHORST gevoelde het verdubbelde der verpligting welke zij op haar genomen had. EMMA, kende geen grooter heil, hare zachte inborst, haar gevoelig hartje, alles bragt te weg, dat zij nu geloofde, dat er geen grooter geluk voor haar op aarde was, noch zijn kon, dan in het bezit van hare beste moeder, en hare jongliga vriendin!

ADA

ADA zoude voortaan hare kamer naast die van EMMA hebben, en deelen in al haar onderwijs en uitspanning. — Voortreffelijk en boven alle verwachting beantwoordde de kleine aan het doel, en geen drie jaren waren er verloopen, of ADA, hoewel niet zoo uitmuntend van de natuur begaafd als EMMA, kon echter als een meer dan gewoon meisje, worden voorgesteld. Het was een bijzondere lust te zien hoe zij in alles met elkander overeenstemden, het was altijd harmonie.

Naar mate ADA in jaren toenam, gaf Mevrouw BRONKHORST haar van lieverlede, meer kennis van haren staat en het goede meisje, die altijd EMMA's moeder, ook voor de hare gehouden had, ontroerde hevig op die mare. Met oogen, die in tranen zwommen, dankte zij hare weldoenster, die zij tot dus verre niet als voor hare natuurlijke moeder gekend had en het reinste gevoel van dankbaarheid, dat in hare blikken te lezen was, waarborgde Mevrouw BRONKHORST, dat zij eene genoegelijke vergelding voor eene goede daad te wachten had.

Niemand is in staat, zich een denkbeeld te vormen

van het huisselijk genoegen en de verkeering op *Hofstat*. De jonge weduwe BRONKHORST, die zich in de schoonste bloei van het leven, omringd zag, van eene opregte vriendin, en eene allerbeminnelijkste dochter, welke vrolijk en gezond en om hare deugden en goede hoedanigheden algemeen bemind, de prille lente van haar leven te gemoed liep en even als eene roos op hare stengel bloeide, — en eene, van hare ouders verlatene vondeling, die zich iederen dag beijverde om nieuwe en opregte blijken van dankbaarheid en verknochtheid te geven, dit alles, in overeenstemming gebragt, met het overige, dat schoon in minderen staat, gelijk stemde met de eerste toonen van het gezin, bragt aldaar een geheel te weeg, dat zelden gezien, en naauwelijks gelooft kan worden. — Het lust ons, het beloop van een' geheelen dag af te schilderen, opdat elk meisje, vooral, en ieder in zijnen staat, zich beter een denkbeeld kan vormen, van het rein en zuiver genoegen, van het aangename, dat er gelegen is, in de navolging der deugden van EMMA, die zij door hare moeder had leeren beminnen, en in de overéénstem-

stemming der gedachten en handelingen van de meerderen, jegens de dienstbaren, en de laatsten, ook wederkeerig, jegens de eersten. — Want EMMA, zoude nooit op zulk eene innemende wijze, vriendelijk en beleefd, met de dienstboden hebben omgegaan, bijaldien zij dit niet van hare moeder, als eene deugd had hooren aanprijzen; en daarbij kwam, haar minzaam en vriendelijk gemoed, dat geen trotschheid kende en de minste zweem daarvan verachte. Menig meisje, in hare plaats, begaafd met zoo vele schitterende vermogens; namelijk eene grondige kennis, van de muzijk, geleid, door de beste smaak, voorzien van eene, niet oppervlakkige, kunde in onderscheidene talen, in de algemeene, maar bijzonder, in de vaderlandsche geschiedenis, in de letterkunde en daarbij gevoegd, eene fraaije leest en allermin-zaamst, schoon en bevallig gelaat, dat innam en betooverde eer zij nog hare lippen opende; zouden op zoo vele voorregten trotsch, de hovaardij den vollen teugel vieren, en, naauwelijks te genaken, — tegen gene dienstboden, veel minder tegen boeren spreken. Maar [EMMA kende van dit alles niets, zij had geleerd,

 met

met allen even wellevend en vriendelijk om te gaan, zoo dat de dienstboden, elkander het regt betwisteden, om haar te helpen en te dienen. Denkt eens lieve jeugd! en gij vooral mijne beminnelijke lezeressen, hoe aangenaam het moet zijn, niet alleen voor de ouders die zulk een kind bezitten, maar voor het meisje zelf, dat door eene naauwkeurige navolging van alle goede hoedanigheden, zich alom geacht, geëerd en bemind maakt en vooral zich niet ijdel optoont en daardoor in aanmerking tracht te komen, want:

„ *Wie zich opschikt is niet mooi.*"

Ook had EMMA, het versje goed onthouden, dat zij te voren, zoo vaak gehoord had, en thans op hare beurt aan ADA leerde.

Hovaardigheid verëert den mensch,
Ontneemt hem zijn waardij! —
Maar een gepaste nedrigheid,
Zet ieder luister bij.

—

Het

Het meisje dat hovaardig is,
Op haar verstand, of leest,
Toont dat zij geen verstand bezit,
Maar arm is van geest.

—

Want gaven van het hoog verstand,
Zijn nimmer toch volmaakt,
En hij alleen heeft kundigheên,
Die steeds naar wijsheid haakt.

—

Ook 't schoonste blos van 't blankste vel,
Vervliegt zoo snel en ras,
Als 't teedre bloempje op het veld,
Bij 't dunne najaars gras.

—

En

En, wie zich op zijn goud verheft,
Is minder dan een kind.
Dat, in zijn kindsche onnozelheid,
Het blinkend speelgoed mint.

—

Hovaardigheid, vernedert den mensch!
Ontneemt hem zijn waardij! —
Maar een gepaste nedrigheid,
Zet ieder luister bij!

—

5.

Laat ons nu, na deze kleine uitweiding, eens een dag doorbrengen op *Rijflust*, en vooral EMMA eens gade slaan.

Het is morgen, het eerste gezang der vogelen, heeft zich laten hooren. De zon begroet de lagchende velden, en

en belooft eenen aangenamen dag, terwijl hare stralen de laatste dauwdruppen, der rozenknoppen wegkussen; de landman, drijft zijn gespan, dat het kouter door de vette grond, zal trekken, met frischen moed naar den akker, en ontvangt hier en daar de minzame morgengroet, van eene vrolijke en gezonde boerin, die in haar blinkende koperen kan, de uijers heeft geledigd van de ronde koe, die haar, kaauwende, aan het landsch opwachtte.

EMMA, heeft het zachte dons verlaten, waarop zij gedurende den nacht eene verkwikkelijke rust heeft genooten. Zij is in een zindelijk, luchtig morgengewaad, eenvoudig gekleed en heeft den Schepper van hemel en aarde, de goede Vader in den hemel, die de geheele natuur, met al wat daarin is, gadeslaat en bestiert, hartelijk gedankt, en gebeden, en rigt hare eerste schreden, naar ADA'S kamer, welke naar het voorbeeld van hare waardige jonge vriendin, bereids gekleed is, en hare eerste christelijke pligten heeft vervuld. — Beiden kuppelen vrolijk en verlangend naar hunne geliefde moeder en weldoenster, naar de zaal, waar zich

Met

Mevrouw BRONKHORST bevind met hare vriendin. Deze ontvangen de hartelijkste morgengroete van een aanvallig en bemiimelijk paar kinderen, die geen ander doel, geen ander geluk kennen, dan de lust en de vreugde te zijn van hunne weldoenster.

De theetafel duurt niet lang, — onder het gebruik der verkoelende drank, van *China's* geurige schat, heerscht een zoet gesprek, dat, zonder stijf te zijn, leerzaam en aangenaam is voor het jeugdige paar.

Hierna gaat ieder aan zijnen arbeid. De uren zijn bepaald. Het vrouwelijk handwerk gaat vooraf, met ingespannen aandacht, ontvangen beide lieve meisjes, het onderwijs van Mejufvrouw S. in hetzelve. Ook in het kunstige kantwerken, geeft de zachtzinnige vriendin van Mevrouw BRONKHORST, de leergrage kinderen onderrigting. Tegen elf uren verwisselen deze lessen, met de schrijfkunst, kundige en bescheidene meesters in het teekenen, en onderscheidene talen, uit het nabij gelegene stadje, vervangen elkander.

Zoodra op een' bepaalden tijd het eenvoudig middagmaal genomen is; doet men eene kleine wandeling in de

Plaat 16.

de lommerrijke lanen van *Hoflust*. Ook op deze wandelingen, hoewel tot uitspanning bepaald, vindt men ruime stof om iets te leeren, in het schoone rijk der natuur, waarvan zij door een uitmuntend gedeelte omringd worden, en niet zelden, wordt er op die wandelingen eene erkentelijke hulde toegebragt, aan den nooit genoeg te danken natuurkundige MARTINET.

Na die wandeling, ontving EMMA, van hare moeder onderwijs in de muzijk, op de *forte piano*, en daarna van Mejufvrouw N. in de vaderlandsche geschiedenis. Dit was EMMA's meest geliefde studie; en schoon zij de meesterstukken van MOZART met geestdrift beminde en vaak met gevoel en verrukking speelde; de toonkunst moest echter wijken, zoodra het uur daar was, dat zij iets van ANNA MARIA SCHUURMANS, van de beminnelijke dochter van ROEMER VISSCHER, of van de nooit genoeg volprezene MARIA REIGERSBERGEN, zoude hooren. En, (dit strekte ten blijke van EMMA's weldenkendheid) zij vereerde de gade van HUGO DE GROOT, maar zij was altijd opgetogen en aanbad de liefde en onwankelbare trouw van ELSJE VAN HOUWENINGEN.

Dit

Dit was voor haar een kostelijk kleinood, dat zeldzaam was, maar, dat men aan kon wijzen, bijaldien meerder vrouwen, schoon niet in die omstandigheden, altijd, en in alles poogden voor hunne dienstboden, eene MARIA REIGERSBERGEN te zijn. — Vol warm vaderlands gevoel, eerbiedigde zij de groote mannen en vrouwen die hetzelve heeft voortgebragt en het zij hunne eerekroon, uit palm- en olijfbladeren was gevlochten, of uit krijgslauwrieren zamengebonden, EMMA offerde, voor allen, op het altaar der dankbaarheid, als een erkentelijk kind, aan de deugden van het voorgeslacht. — ADA nam altijd zoo veel mogelijk deel, in het onderwijs van EMMA, en de naijver, deed haar somtijds wonderen verrigten, waarvoor hare kleine vriendin, haar dan hartelijk kustte.

Tegen het ondergaan der zon werd de werktaak van den dag geeindigd, en men wandelde in de omstreeken van *Hoflust*, of bezocht de goede ANNA, en de vergenoegde PIETER, of deelden raad, hulp en troost mede, waar zulks bij eene kranke, of noodlijdende noodig was.

EM-

EMMA, die bij deze gelegenheid, altijd de prijzenswaardige handelwijze van hare moeder, met innig welgevallen aanschouwde; deelde niet zelden stilzwijgend aan de kinderen der landlieden, onder het lage rietendak, hare bespaarde penningjes uit, en ook daarom, was het, zoowel, als om hare aanminnigheid, dat allen haar beminden en de ouders, haar, niet zelden, als zij voorbij ging, als een voorbeeld van liefde en deugd, aan hunnen kinderen ter navolging aanprezen.

Zoo geregeld en in gelijke stemming en genoegen, van de meerdere, tot de minderen, die allen met liefde en oplettendheid hunne pligt vervulden, omdat zij met liefde en als menschen behandeld werden; — zoo eenstemmig en alles aan orde en doel beantwoordende, liep iederen dag voorbij, en zonder de minste eentoonigheid, was het altijd harmonie!

Nu gebeurde het op eenen morgen, dat zich een vreemdeling, op *Hoflust* liet aandienen, en daar men niet gewoon was, bezoek, althans van vreemden, te ontvangen, zoo baarde dit, als van zelfs, reeds

eene kleine verwondering. Een eenvoudig rijtuig stond voor de plaats, en een man, wiens uiterlijk voorkomen, een ernstig en bedaard aanzien had, trad naar binnen. Hij verzocht Mevrouw BRONKHORST, een afzonderlijk gehoor. Het was als of allen in voorraad gevoelden, dat er iets bijzonders zoude voorvallen, en langer dan gewoonlijk teemde men met de loop der lessen, die anders voort na het ontbijt begonnen. Geen half uur verliep er, of Mevrouw BRONKHORST, riep verbaasd hare vriendin, en naauwelijks was deze een oogenblik in de kamer, of het aandoenlijkst tooneel dat men immer kan aanschouwen, had plaats; ADA, lag weldra in de armen van haren vader, die het lieve meisje met weedom en vaderlijke vreugde aan zijn hart drukte. ADA, EMMA, welke laatste bij dit tooneel de tranen in hare oogen stonden, konden nog niet veel van dat alles begrijpen, Mevrouw BRONKHORST wist zelfs nog niet alles, doch toen de eerste aandoeningen voorbij waren, en de verheugde vader woorden konde vinden, loste zich alles in dezer voege op.

„ Toen ik voor acht jaren door eene opeenstapeling van

rampen gedrukt, de gevoeligste slag onderging, die mij immer konde treffen; toen ik mijne dierbare vrouw verloor, welke mij, ons halfjarige meisje achterliet, was ik lang besluiteloos wat te doen. Zonder het minst vermogen, zonder vrienden, alleen met mijn kind, en een eerlijk hart, besloot ik, zoo goed mogelijk, mijne lieveling te verzorgen en te zien, of ik mijne regten konden gelden op eenige bezittingen in de *West-Indiën*, welke mij sinds vier jaren betwist werd. Ik had de eer niet, Mevrouw BRONKHORST te kennen, maar het gerucht van haar edele en eenvoudige leven en handelwijze, was hij meermalen ter ooren gekomen, en het was daags, dat ik het besluit nam, om mijn eenigste kind, ware het mogelijk, in uwe handen te doen komen.

Met een bevende hand schreef ik het kleine papier dat gij in hare borst hebt gevonden, en van achter eenen breeden ouden eikenstam, zag ik, dat gij het wichtje vond, dat ik te voren, met mijne tranen bevochtigd, neder had gelegd. Toen was het 'alsof eene onzigtbare stem mij moed en vertrouwen insprak en, gerust op God en zijne vaderlijke voorziening, begaf

ik mij naar de eerste zeehaven. Tot mijn groot genoegen vond ik daar een weldenkend kapitein, welke met zijn schip zeilree lag en met de eerste gunstige wind zoude vertrekken. — De regtschapene man, na mij gehoord te hebben, bood mij eene plaats in zijne kajuit aan en den volgenden morgen, vertrokken wij naar de *West-Indiën*. Met een bloedend hart, en betraande oogen, verliet ik mijn vaderland, en de hoop om het eenmaal gelukkig weder te zien, deed mij het verstand niet verliezen, toen de laatste blaauwe streep ook aan de gezigtvinder verdween.

Ik zal u niet verhalen met hoeveel kommer en verdriet ik te kampen had, alvorens het mij na zoo vele jaren gelukte mij in het regtmatige bezit te stellen, van mijne goederen, welke mij door een vermogend overwelliger, zoo valsch, als onregtvaardig ontwronngen waren, en welke door mijne tegenwoordigheid, en de bewijzen, welke ik bij mij droeg, alleen nog konden gered worden.

Het gelukte mij eindelijk, na bijna acht jaren aanhoudende pogingen en processen, eene gelukkige en regtvaardige regterlijke uitspraak te mogen hooren, en zie-

daar mij in het bezit van een aanzienlijk vermogen, waarmede ik terstond naar mijn vaderland terugkeerde, brandend van verlangen, om mijn dierbaar pand terug te zien, en dank zij den hemel, en uwe zorg Mevrouw, ik heb meer gevonden, dan ik verwacht had. Nooit kan mijne erkentenis, voor u te groot zijn." —

Vreugde, dankbaarheid, het geheel onverwachte van eene nooit gedachte gebeurtenis, alles stemde als van zelfs dezen dag tot een feest van zalige vadervreugd en rein kinderlijk gevoel, waarbij ongeveinsde vriendschap en hartelijke deelneming geen gering aandeel had.

Ada, had haren vader terug. Emma zag met blijdschap dat hare beste vriendin niet onderloos was, maar eenen liefderijken vader bezat. Mevrouw bronkhorst en hare vriendin zagen zich reeds, zoo strelend mogelijk beloond voor al de zorg welke zij voor de lieve vondeling hadden gedragen, door de warmste dankbaarheid van hem, die de lieve ada, als zijn eenigst overgebleven dierbaar pand van een kortstondig huwelijk, aan zijn hart drukte.

De heer N. welke na zoo vele tegenspoeden en na eene achtjarige reize, de eenzaamheid beminde, wilde eene kleine, maar aangenaam gelegene landhoeve koopen in de nabijheid van *Hoflust*, doch bleef de eerste dagen op het vriendelijk aanbod van Mevrouw BROEKMONAR in hunnen kring en meer dan een uurtje, werd er op de gewoone wandelingen, of aan de gezellige theetafel, luisterende doorgebragt, naar het verhaal der merkwaardigheden, van het overzeesche gewest.

Doch kortstondig was aller vreugde, en op het onverwachts viel en trof eene gevoelige slag.

Eene kleine ongesteldheid, welke men bij deszelfs begin voor eene ligte verkoudheid had gehouden, werd van ernstige gevolgen. ADA werd door eene hevige koorts overvallen, de kundigste artsen, welke zonder ontzieninge van kosten, werden gehaald, konden geene genezende medicijnen, geene redding uitdenken; eene doodelijke krankte woelde reeds door hare aderen, en binnen acht dagen, was zij eene prooi van het graf.

Geene vlijm kon dieper grieven, dan deze wond in het vaderlijke hart van den heer N. Sprakeloos en ge-

scheel verslagen, staarde hij op het lijk van zijne lieveling, en de wijze hand, van eene alles regerende voorzienigheid, die hij zoo vaak in onderscheidene gebeurtenissen van zijn leven, had leeren eerbiedigen en bewonderen, had hij nu bijna van ongehoorde wreedheid beschuldigd. — De vriendschap, welke anders zoo verkwikkelijk opbeurt en vertroost, konde hier niet troosten, want ook zij had te veel geleden. De deugdrijke EMMA, die, vol van een bemoedigend, godsdienstig gevoel, had geleerd, in de wijze wil van den hemelschen vader te berusten.

EMMA, had alle kracht der rede, alle klem van eene hoogere inspraak noodig, om ook in deze, als een verstandig kind te eerbiedigen en te zwijgen. — Meer dan eens, stortte zij op hare kamer, in eenzaamheid, warme tranen over het verlies van hare beminde vriendin, meer dan eens; geloofde zij te zullen bezwijken onder dien slag, maar dan kwam haar godsdienstig vertrouwen en berusting in hooger wil, haar jeugdig hart voortreffelijk te stade,

Neen ik mor niet, goede vader!
(Stamelde het schreiënd kind,)
Neen, ik mor niet,... maar uw slagen;
Leer mij, die, gelaten, dragen,
En haar geen beschikking vragen,
Waar ooit smart, de vreugd verslinât.

Gij toch, gij bestuurt, Alwijze!
Waar ons zwak, kortzichtig oog;
Veel te kort schiet, hoe wij staren,
En de bangste kreeten, paren,
Bij het barnen der gevaren,
Strekkend hart en hand omhoog.

Maar 't gevoel Alwijze goedheid!
Dat gij in ons menschelijk hart,
Zoo weldadig hebt geweven,
(Hoe wij naar volmaking streven,)
Doet ons in de worst'ling beven,
Bij het treffen van de smart.

Daarom leer ons, beste vader!
Als ons ramp, of onheil treft,
Hoe de smart ook zwaar moog' wegen,
Door uw goedheid, door uw zegen,
Die wij vaak zoo wild verkregen,
Dat zich 't hart tot u verheft.

Zoo opbeurend als het rein gebed is, zoo voelde zich EMMA vertroost en verkwikt na deze uitboezeming. — En de tijd, die zoo weldadig zalft en heelt, wat somtijds een oogenblik hartgrievend wond, balzemde van lieverlede de kwetsuur, die het verlies van hare jeugdige vriendin haar had toegebragt.

Op het graf, waarin het overschot van de kleine ADA rustte, plantte eenige meisjes uit de omstreek eenen fraaijen rozeboom, deze hulde aan de vriendschap was EMMA en de heer N. een ondubbelzinnige blijk van achting en liefde.

Langen tijd deurde het eer de heer N.; welke door zoo vele gevoelige slagen, getroffen was, weder eenige gemeenheid voor de gezellige zamenleving gevoelde. EMMA was intusschen zijne lieveling geworden, hare ongekunstelde opregtheid en vriendschap, en menigvuldige bewijzen van kinderlijke liefde, hadden zijn hart voor haar ingenomen. EMMA, was zijne andere ADA.

Dit

Dit was bijzonder gelukkig voor het lieve meisje; want eer de sikkel weder veldwaards ging, en het oogstfeest naderde, lag mevrouw KNOSKNOSSY de hand als gemalin in dien van den heer S. en de eerwaardige geestelijke van het nabij gelegene dorp, sloot wellicht de beste huwelijksband, die hij gedurende zijne geestelijke bediening, gelegd had.

EMMA, groeide als een ranke boom tierig op, was de lust van hare ouders en vrienden, en het geliefdkoosd meisje van alle die haar kenden. EMMA was vriendelijk en bescheiden, deugdzaam en weldadig, verstandig en gelukkig en werd op hare beurt eene te vredene en gelukkige moeder, die op het voorbeeld van hare voedster weder een gelukkig kroost opvriegde, en zij ondervond wat zij Mejuffrouw S. zoo dikwerf had hooren zeggen.

Ja zaligheid is 't lot op aarde,
Als deugd en wijsheid zich verbind;
De mensch bewust van eigen waarde,
In God zijn betre vader vindt;

Dan

Dan mogen stormen om hem loeijen;
Als zeewier alles heenen vloeijen,
Hij rust met 't oog op de eeuwigheid;
En smaakt op aard reeds zaligheid.

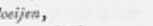

Ziedaar lieve Nederlandsche Jeugd, en gij vooral mijne bemiannelijke lezeressen, een tafereel geschetst dat u, hoop ik, aanleiding zal geven tot het betrachten en navolgen van vaderlandsche zeden, en prijzenswaardige deugden, om eenmaal te ervaren, dat deugd en verstand beminnelijk en gelukkig maakt. — Leest en herleest deze weinige bladen, en laat u het voorgestelde van lieverlede aanleiding geven tot denken, en, naar mate dat uwe zielsvermogens zich ontwikkelen, dat gene uit eigen gevoel, uit eigen inzien aanvullen, waarop ik slechts, als met den vinger heb willen wijzen en wordt alzoo door de betrachting van al wat braaf, goed en beminnelijk is; niet alleen de vreugde van

van uwe ouders en leeraars, niet alleen de roem van die u opgevoedt en gevormd hebben, maar ook in latere jaren, het sieraad der maatschappij, de bloem en kern van eene nuttige en gezellige zamenleving, en ook tevens een voorbeeld voor uwe medemenschen moogt kunnen zeggen: „Ik heb niet vergeefs geleefd"! —

En gij mijne kleine lieveling, eerste teedere vrucht van eene gelukkige echt, — EMMA's naamgenoote die nu nog, speelend met uwe knipsels, vrolijk om de tafel dartelt waarop uw vader schrijft. Die nog geen andere wereldinnimte kent, dan de omvang der stoel, waarop gij uw speelgoed uitkraamt, — lieve EMMA! — neem, wanneer gij onder geworden zijt, dit boekje in handen en laat mij ondervinden, dat *een wijs kind, zijnen vader verblijdt.* —

Gewis het is een dengdzaam kind,
Dat voor zijn ouders leeft,
En, waar het kan, door zeed'lijkheid;
Hen stof tot vreugde geeft.

Dat 's vaders raad en moeders les,
Als zuiver goud bewaard,
En stille deugd en nedrigheid,
Met reine godsvrucht paart.

—

Dat, ver van vreemde tooi en pracht,
De schaamte niet verliest,
Maar die, als wachteres der deugd,
Voor zich ten leidsvrouw kiest.

—

Dat kind strekt eens tot prenksieraad,
Van huis en Vaderland!
En schenkt en roem en eer en glans,
Aan ieder'en levensstand.

—

1821. K.